

УДК 334.73

Ірина Гавліч

РОЛЬ СТРАХОВИХ ТОВАРИСТВ "ДНІСТРА" І "КАРПАТІЙ" У КРЕДИТНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КООПЕРАТИВНОГО РУХУ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ (КІНЕЦЬ ХІХ – ПОЧАТОК ХХ СТ.)

У статті проаналізовано значення страхових товариств "Дністра" і "Карпатії" для розвитку кредитної кооперації Східної Галичини у кінці ХІХ – на початку ХХ ст.

Ключові слова: Східна Галичина, кооперація, кредитні товариства, товариство "Дністер", товариство "Карпатія".

При здійсненні сучасних економічних реформ цінним є досвід роботи української кредитної кооперації в минулому. Кооперативний рух у Східній Галичині, що розгорнувся в останній третині ХІХ ст. став широким соціальним явищем, значення якого для процесів націотворення і самоорганізації українського суспільства досі належно не оцінено. Кооперація тут стала масовою всенародною організацією, охоплювала різнобічні сторони життя населення. Вона, захищаючи економічні і соціальні права галичан, виховувала їх національно-свідомими громадянами. Серед усіх секторів кооперативної організації Східної Галичини найбільш динамічно та ефективно на початку ХХ ст. розвивалася саме кредитна кооперація.

Мета дослідження полягає у тому, щоб на основі ґрунтовного, об'єктивного і комплексного аналізу дослідити роль страхових товариств "Дністра" і "Карпатії" у кредитному забезпеченні кооперативного руху Східної Галичини у кінці ХІХ – на початку ХХ ст.

Об'єктом дослідження є українська кредитна кооперація Східної Галичини кінця ХІХ – початку ХХ ст.

Предмет дослідження – діяльність страхових товариств "Дністра" і "Карпатії" у Східній Галичині (кінець ХІХ – початок ХХ ст.).

Завданнями статті є: дослідити історію становлення та розвиток українського кооперативного страхування, його значення у соціально-економічному та національному житті краю, місце у консолідації української нації в умовах чужоземного режиму.

Обрана нами тема дотепер не була предметом спеціального дослідження. Її окремі положення відображено у праці І. Хоткевича "Кооперація в Галичині" [14], А. Жука "Українська кооперація в Галичині" [12], в економічно-статистичній розвідці І. Шимоновича [15]. Важливі аспекти діяльності страхових товариств містять публікації сучасних науковців З. Щибилових, Р. Кульчицької [16] та ін. Також цінними при дослідженні обраної теми виявилися матеріали тогочасної преси, фонди Центрального державного історичного архіву України у м. Львові.

Важливе місце у фінансово-кредитному забезпеченні національного господарського руху в Східній Галичині на межі ХІХ–ХХ століть належало кооперативному страхуванню. Історія становлення цього ринку віддзеркалює важливий етап розвитку національного господарського руху Східної Галичини та діяльності ряду яскравих особистостей, які заклали підвалини традицій українського підприємництва, прагнучи втілити ідею національного відродження у різні форми самостійної економічної діяльності.

Цей цінний досвід представлений насамперед діяльністю перших національних страхових товариств "Дністра" і "Карпатії". Їх активна економічна та громадська діяльність отримала високу оцінку не тільки в тогочасному українському середовищі, а й серед представників інших національностей. Зокрема, відомий тоді галицький публіцист та громадський діяч Вільгельм Фельдман (1869–1919 рр.), високо оцінюючи цивілізаційні здобутки українців Галичини, які в умовах Австро-Угорщини спромоглися на створення знаменитого НТШ, декількох університетських кафедр, фахового мандрівного театру, з поважним захопленням відзначив наявність у них "навіть власної асекурації" [16, с. 101], тобто успішного страхового товариства "Дністер". Така оцінка була цілком заслуженою, оскільки страхове підприємництво помітно відрізняється від усіх інших галузей тим, що для його ведення необхідні не лише значні фінансові ресурси, але й високий фаховий інтелект. Запорукою успіху кожного страхового товариства була опора на страхову математику, фахове застосування якої давало змогу виконувати розрахунки страхових тарифів, резервів та інвестиційного доходу. Успішну організацію діяльності інституцій убезпечення (страхування) оцінювали як найкращий доказ не тільки господарського, а й інтелектуального потенціалу українства [12, с. 30].

Потреба у власній організації страхового захисту українського населення від стихійних лих, передусім від пожеж, ставала дедалі необхіднішою і очевиднішою. Факти кінця ХІХ ст. свідчать, що

упродовж 1875–1890 р. в Галичині горіло щорічно 8239 будинків вартістю близько 5 млн золотих ринських – сума на ті часи більш як значна. На жаль, загалом тільки третина українських господарств була частково застрахованою в іноземних страхових компаніях. За ці послуги населення Східної Галичини щорічно платило іноземним компаніям понад 1 млн крон страхових платежів [12, с. 35].

Страховання як форма національного господарського руху в Східній Галичині зародилося у 60–70-х роках XIX ст. Його ініціатором був Д. Синкевич, який займав посади директора асекураційного (страхового) товариства "Австрійський Фенікс" у Відні та головного директора "Русского Общества перестраховання". Його справу продовжив Л. Лукашевич, керівник "Угорського товариства ubezpieczeń" у Львові [13, с. 126]. Однак спроби розширити українську сферу страхувань не мали успіху: австрійський уряд відмовив у концесії товариству, організованому 1880 р. Проте це не зупинило галицьких українців. Організацію цієї сфери національного господарського руху очолив В. Нагірний. На його прохання у 1884 р. К. Левицький підготував перший статут товариства. Проте заснування останнього з різних причин затягнулася аж до 1890 р. [15, с. 142].

Не відповідає дійсності твердження польського дослідника страхових відносин І. Біскупського про те, що найвідчутніші перепони українській громаді чинили передусім австрійські власті. Як відзначив у своїх спогадах ініціатор заснування товариства "Дністер" В. Нагірний, проти організації української страхової інституції виступали насамперед москвофільська партія та польські кола, які розгорнули активну ворожу агітацію [3, арк. 23]. Значною проблемою, до розв'язання якої активно долучився В. Нагірний, стало збирання коштів на основний фонд, сума якого згідно з тодішнім законодавством мала становити не менше 50 тис. золотих ринських.

Перше товариство страхування від вогню з патріотичних міркувань планували назвати "Русь", але в ході дискусій до уваги взяли той факт, що у випадку фінансового краху товариства в антиукраїнських колах може виникнути і поширитися злісний вислів "Русь збанкрутувала". Політично він був небажаний, бо у цьому разі крах страхового товариства асоціювався б із національною ідеєю. У зв'язку з цими міркуваннями запропонували назву "Бескид", але остаточно було обрано – "Дністер". Концесію на відкриття товариства одержано у грудні 1891 р., а установчі збори відбулися 29 червня 1892 р. Першим головою наглядової ради став Т. Бережницький, а членами дирекції – С. Федак, Д. Савчак і А. Горбачевський [2, арк. 16].

Згідно зі статутом "Дністра", його члени могли брати участь у загальних зборах товариства у Львові і представляти свої інтереси, а також бути вибраними до управи товариства [1, арк. 12]. "Дністер" оцінював матеріальні втрати від стихійних лих за допомогою своїх делегатів. Якщо член товариства був невдоволений результатами цієї оцінки, він мав право подати позов у мировий суд.

Поліси "Дністра" приймали при іпотечних позичках Крайовий банк у Галичині та Буковині, Галицька каса ощадностей у Львові, "Земельний банк гіпотечний" у Львові, "Руська Щадниця" в Перемишлі та багато інших повітових кас [12, с. 40].

Агентами "Дністра" були лише українці (адвокати, нотаріуси, священики, учителі, начальники громад і ін.). Таким чином, він дав працю сотням українських службовців, у той час, як інші товариства приймали на роботу найчастіше поляків, чехів, австрійців.

Одразу ж після заснування товариство розгорнуло активну роботу із залучення українців краю до співпраці. Впродовж першого року діяльності "Дністра" організовано мережу агенцій у Східній Галичині, а наступного – на Буковині. Дирекція намагається ознайомити широкі верстви населення з діяльністю товариства. Через товариство "Просвіта" була видана книжка "Три побратима", або "Як поконали люди біду", видавалися плакати, які пропагували товариство [14, с. 140]. Зусилля дирекції і наглядової ради дали позитивні результати. Товариство зростало і розвивалося.

У ньому почали брати участь щораз більше свідомих селян та міщан, які до цього страхувалися в іноземних товариствах або не страхувалися взагалі. З часом навколо "Дністра" згуртувалися широкі верстви українського народу, незважаючи на політичну чи релігійну приналежність, оскільки він був лише економічною інституцією, і саме тому всі українці вважали його спільною народною власністю, спільним народним добром. Для населення характерним було індивідуальне страхування та страхування невеликого майна. Купівля страхових полісів була для нього засобом забезпечити своє існування на випадок безробіття, хвороби тощо.

Щоправда, москвофіли не могли змиритися з такою ситуацією. Тому вони вирішили допомогти чеському товариству "Славія". Керівники русофільських партій запропонували гасло: "Доки не маємо російської асекурації, то радше асекуруймося в чеській, ніж в руській". Вони уклали договір із чеською "Славією", котра зобов'язувалася в обмін на відкриття при "Обществі ім. Качковського" так званого страхового відділу, давати частину прибутку йому [5, с. 45]. Адміністрація "Дністра", швидко зорієнтувавшись у ситуації, розпочали роз'яснювальну роботу серед українського населення. Дирекція "Дністра" на чолі з Я. Кулачковським через своїх агентів і через пресу довела на фактичному цифровому матеріалі, що обіцянки "Славії" – обман. Вони пояснили, що "Славія" не є

українським товариством, премія її є не нижча, ніж у "Дністрі", вона не виділяє кошти на українські добродійні потреби тощо [5, с. 45]. Клієнтура товариства "Дністер" повірила аргументам і залишилася його членами. У квітні 1893 р. дирекція закликала своїх агентів, що мали великі округи, створювати субагентів на базі церковних комітетів, громад, шкільних місцевих рад, сіл і міст.

Страхове товариство "Дністер" відігравало таку ж роль, що й банки. На початку XX ст. збільшилося фінансування торгово-промислових кооперативів, значно зросли операції з індустріального та групового страхування. Так, у 1892 р. його агенти реалізували 14337 полісів на суму 20261456 крон. Через 10 років кількість оформлених полісів становила 113389, а вартість застрахованого майна збільшилась до 116059877 крон. Порівняно з 1892 р. сума застрахованого майна збільшилася у 5,5 раза. Разом із тим, зросли і прибутки його акціонерів: у 1892 р. вони становили 96 тис. крон, а в 1902 р. – зросли до 316517 крон [6, с. 48].

У 1912 р. товариство "Дністер" реалізувало понад 272 тис. полісів на суму 312,5 млн крон. Порівняно з 1892 р. його операції зі страхування майна збільшились у 15 разів. Одночасно зростала активність компанії в галузі безпосередніх інвестицій. Вони становили у 1912 р. 1 289 тис. крон. У результаті збільшився прибуток акціонерів. Чистий прибуток компанії в 1912 р. після зняття резервів становив 513 тис. крон [9, с. 123]. Ці дані свідчать про те, що діяльність страхового товариства "Дністер" вийшла далеко за межі кооперативної організації. Воно фактично було важливою частиною усієї системи фінансового капіталу в Східній Галичині.

Про високі темпи розбудови провідної господарської інституції українців свідчать дані таблиці 1. Упродовж 22 років кількість полісів зросла на 1876 %. Найвищих показників "Дністер" досягнув у довоєнному 1913 р.

Друга рубрика таблиці "Кількість громад" свідчить про потужну мережу представництв "Дністра" на місцях. Уже впродовж першого року його діяльність поширюється на 50 % усіх українських громад. Такого рівня охоплення не досягла у той час жодна національна господарська інституція краю. Товариство розвивалося гармонійно до 1913 р., забезпечуючи зростання усіх показників. Сума резервних премій збільшувалася відповідно до суми убезпечень, а резервні фонди у півтора раза перевищували суму резервних премій [9, с. 125].

Таблиця 1

Динаміка діяльності товариства "Дністер" в 1893–1913 рр.

Роки	Кількість дійсних полісів	Кількість громад	Сума убезпечень (тис. крон)	Сума премій (крон)	Кількість виплачених збитків (крон)	Сума виплачених збитків (крон)	Сума резервних премій (крон)
1893	14 337	1532	20 261,5	154 517	87	54 819	16 977
1900	84 765	3217	89 159,9	771 687	850	451 268	171 9412
1905	190 632	3700	185 522,6	1 827 998	2 049	1134238	415 563
1910	253 608	3829	269 153,9	2 647 546	2 920	1776208	892 689
1913	268 075	3897	321 525,8	3 084 625	3 301	1887190	1 100 526

[2; 4; 8, с. 91–92; 9, с. 120–125].

Для аналізу господарського поступу "Дністра" напередодні Першої світової війни важливими є також дані про стан страхувань у 1912 р. в окремих повітах (див. таблицю 2).

Таблиця 2

Кількість будівель застрахованих у товаристві "Дністер" станом на 1912 р. (у %)

Назва повіту	Кількість убезпечених будівель
Перемишлянський	72
Сокальський	68
Жидачівський	64
Рогатинський	61,8
Підгаєцький	60
Станіславівський	59,2
Львівський	58,5
Кам'яно-Струмилівський	57
Бродівський	56,5
Гусятинський	56
Тернопільський	54
Скалатський	53,2

Бібрський, Бережанський, Золочівський	51
Чортківський, Руднівський, Жовківський	49,3
Бучацький	47,7
Теребовлянський	45,2
Стрийський	45
Мостиський	43,5
Збаразький	43
Дрогобицький	31,8
Рава-Руський	42,9
Калуський	36,7
Товмачський	35,8
Яворівський	35
Ярослав	34,7
Перемишльський	32,7
Старосамбірський	32,3
Дрогобицький	31,8
Долинський	31,3
Городенківський	30
Самбірський	29,7
Снятинський	29
Богородчанський	28
Коломийський	26
Заліщицький, Стрижівський	25
Борщівський	24,4
Турківський	21
Новоторгівський	19
Яслівський	18
Горлицький	16,4
Надвірнянський, Кроснівський, Лісківський	16
Бжозівський, Сяноцький	14
Новосанчівський	12
Ряшівський	10
Добромільський	8
Печеніжинський	6
Грибівський	5
Переворський	3,7
Косівський	3,2

[9].

Як випливає з таблиці 2, діяльність "Дністра" охопила всю етнографічну українську територію Галичини. Окрім страхування будівель, товариство здійснювало також страхування збіжжя, реманенту та посівів. Воно відігравало значну роль в суспільному житті краю, даючи можливість заробити своїм працівникам. До 1914 р. штат товариства налічував 136 осіб, а його агентів тільки у Східній Галичині було більше тисячі [8, с. 92].

Від початку свого існування "Дністер" налагодив вигідні стосунки з іншими, навіть конкурентними страховими товариствами. За свідченням Ігнація Біскупського, у період організації "Дністра" польські страхові товариства дотримувалися "доброзичливого нейтралітету", а коли його поява сталася фактом, то "Дністер" навіть отримав необхідну фахову допомогу від польського страхового товариства "Флоріанка" з Кракова, котре діяло вже більше тридцяти років і займало панівні позиції на страховому ринку Східної Галичини. Крім того, товариство "Дністер" не володіло ліцензією на страхування життя, тому воно пропонувало своїм клієнтам такий вид страхування від імені краківського страхового товариства "Флоріанка", на умовах вигідної комісійної винагороди. Водночас на ринку страхування від вогню два товариства діяли як конкуренти [14, с. 144].

Страхове товариство "Дністер" мало тісні зв'язки з фінансовим капіталом, він користувався підтримкою з боку місцевих та австро-угорських банків. Наприклад, при активній участі чеського "Живностенска банка" "Дністер" проводив операції з довгострокового фінансування молочарських, кредитних, промислових та інших українських кооперативів, дисконтував векселі різноманітних промислових та торгівельних підприємств, кредитував заможних селян під іпотеку [12, с. 40].

Компанія вела поточні рахунки для сотень кооперативних і приватних підприємств і це дозволило їй встановити свій контроль над багатьма промисловцями і торгівельними закладами.

Опираючись на досвід "Дністра", ініціативні підприємці прийняли рішення заснувати також українське страхове товариство, яке б займалося страхуванням життя, оскільки воно мало дуже важливе економічне та культурне значення. Крім цього, в період, що ми розглядаємо, таке страхування майже не практикували серед українців. Та й ті з них, які страхувалися, робили це в чужих інституціях.

Організацію такого товариства очолив професор Чернівецького університету С. Смаль-Стоцький. Задумане товариство під назвою "Карпатія" розпочало діяти 27 серпня 1911 р. Свою діяльність товариство поширило на Галичину та Буковину. У Львові воно мало свою філію. За порівняно короткий час "Карпатія" здобула довіря та прихильність не лише серед українців, а й іноземців. Вона встановила тісні зв'язки з буковинськими філіями австро-угорського банку та деякими торгівельними і промисловими організаціями, що сприяло її розвитку. Вже через шість місяців діяльності товариство отримало 918 внесків на суму 2 178 000 крон із річною премією 95569 крон. У 1912 р. "Карпатія" реалізувала 1260 полісів на суму 3972 тис. крон (чистий прибуток її в цьому році дорівнював більше 500 тис. крон) [7, с. 20], а у 1914 р. кількість проданих полісів становила 5776, вартість застрахованого майна збільшилася майже вдвічі [13, с. 128].

Проаналізувавши соціальний склад застрахованих у цьому товаристві, бачимо, що власниками полісів були здебільшого священики (24 %), заможні селяни (22 %), вчителі (17 %), купці (12 %), представники інших професій, тобто адвокати, лікарі, тощо (10 %) [13, с. 128].

У своїх об'їзниках товариство пояснювало важливість страхування життя і закликало інші українські товариства приєднувати своїх членів до "Карпатії". Для цього багато зробили управи кредитних товариств. У багатьох випадках членам товариства виділяли позики на підставі життєвих страхових полісів. Ці члени могли брати посередництво в укладенні страхування між своїми членами і "Карпатією" [10, с. 215].

Окрім безпосередньої страхової діяльності, у Галичині ще до Першої світової війни здійснювали успішні спроби розвивати страхове посередництво (брокерство). Зокрема, відомим у Галичині й на Буковині було страхове бюро Михайла Губчака, яке приймало замовлення громадян на страхування життя, пенсії, дітей від нещасних випадків і навіть цивільну відповідальність перед третіми особами у найбільших крайових та іноземних страхових закладах на найвигідніших умовах (найнижчі премії, найширший страховий захист) [13, с. 128].

Національний страховий ринок, що нині відроджується в Україні, має, на нашу думку, опиратися на закладену національним господарським рухом на межі XIX–XX століть традицію, що була, без перебільшення, європейським господарським феноменом.

Список використаних джерел

1. ЦДІАЛ України, ф. 146, оп. 25, спр. 597, арк. 135.
2. ЦДІАЛ України, ф. 146, оп. 70, Спр. 117, арк. 149.
3. ЦДІАЛ України, ф. 309, оп. 1, спр. 1667, арк. 217.
4. ЦДІАЛ України, ф. 421, оп. 1, спр. 26, арк. 12.
5. Всячина. Русофільська агітація проти "Дністра" // Економіст. Місячник економічно-господарський, Орган Краєвого Союзу Ревізійного / [Ред. О. Саєвич]. – Львів: 3 друкарні Наукового Товариства імені Шевченка під зарядом К. Беднарського, 1912. – Ч. 2. – С. 45.
6. "Дністер" товариство взаємних обезпечень у Львові // Господарф. Часопис для руських хліборобів. – 1902. – Ч. 3. – С. 48.
7. Руське Товариство обезпечень житєвих "Карпатія" // Економіст. Місячник економічно-господарський, Орган Краєвого Союзу Ревізійного / [Ред. О. Саєвич]. – Львів: 3 друкарні Наукового Товариства імені Шевченка під зарядом К. Беднарського, 1912. – Ч. 1. – С. 20–21.
8. Товариство взаємних обезпечень "Дністер" // Економіст. Місячник економічно-господарський. Орган Краєвого Союзу Ревізійного / [Ред. О. Саєвич]. – Львів: Краєвий Союз Ревізійний. 3 друкарні І. Айхельбергера, 1911. – Ч. 4–5. – С. 91–92.
9. Товариство взаємних обезпечень "Дністер" в році 1912. // Економіст. Місячник економічно-господарський. Орган Краєвого Союзу Ревізійного / [Ред. О. Саєвич]. – Львів: Краєвий Союз Ревізійний. 3 друкарні І. Айхельбергера, 1913. – Ч. 6. – С. 120–125.
10. Товариство взаємних обезпечень на житє і на ренті "Карпатія" в Чернівцях // Економіст. Місячник економічно-господарський. Орган Краєвого Союзу Ревізійного / [Ред. О. Саєвич]. – Львів: Краєвий Союз Ревізійний. 3 друкарні І. Айхельбергера, 1911. – Ч. IX–XI. – С. 215.
11. Товариство взаємного кредиту Дністерф в р. 1911. // Економіст. Місячник економічно-господарський. Орган Краєвого Союзу Ревізійного / [Ред. О. Саєвич]. – Львів: Краєвий Союз Ревізійний. 3 друкарні І. Айхельбергера, 1912. – Ч. 5 і 6. – С. 132–133.
12. Жук А. Українська кооперація в Галичині / А. Жук. – Київ: Друкарня Другої Артїлі, Велика Володимирська 43, 1913. – 60 с.
13. Хонігсман Я. Проникнення іноземного капіталу в економіку Західної України в епоху імперіалізму (до 1918 р.) / Я. Хонігсман. – Львів: Вид-во Львівського університету, 1971. – 254 с.
14. Хоткевич І. Кооперація в Галичині / І. Хоткевич. – Харків: Издательство "Союз" Харьковскаго Кредитнаго Союза Кооперативовъ, 1918. – 212 с.
15. Шимонович І. Галичина. Економічно-статистична розвідка / І. Шимонович. – Харків, 1928. – 176 с.
16. Щибилов З. І. З історії ошадної справи Західної України / З. І. Щибилов, Р. Б. Кульчицька // Фінанси України. – 1997. – № 7. – С. 100–112.

Ирина Гавлич

**РОЛЬ СТРАХОВЫХ ОБЩЕСТВ "ДНЕСТРА" И "КАРПАТИИ" В КРЕДИТНОМ
ОБЕСПЕЧЕНИИ КООПЕРАТИВНОГО ДВИЖЕНИЯ ВОСТОЧНОЙ ГАЛИЧИНЫ
(КОНЕЦ XIX – НАЧАЛО XX ВВ.)**

В статье проанализировано значение страховых обществ "Днестра" и "Карпатии" для развития кредитной кооперации Восточной Галичины в конце XIX – начале XX в.

Ключевые слова: Восточная Галичина, кооперация, кредитные общества, общество "Днестр", общество "Карпатия".

Iryna Havlich

**THE ROLE OF INSURANCE COMPANIES "DNIESTER" AND "KARPATHIA" IN THE LOAN
PROVISION OF THE CO-OPERATIVE MOVEMENT EASTERN GALICIA (THE END OF
XIX – BEGINNING OF XX CENTURIES)**

The article analyzes the importance of insurance companies "Dniester" and "Karpathia" for the development of credit cooperation of Eastern Galicia in the late XIX – early XX century.

Key words: Eastern Galicia, cooperation, credit societies, companies "Dniester" and "Karpathia".

УДК 94(477)

Ольга Мазурок

**УЧАСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПРОФСПІЛКОВОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
"ПРОФОРУС" У ПОКРАЩЕННІ МАТЕРІАЛЬНОГО СТАНОВИЩА СТУДЕНТСТВА
ЗАХІДНИХ ЗЕМЛЯХ УКРАЇНИ В 1921–1926 РР.**

У статті проаналізовано низку архівних документів УКСРади західних земель України у Львові, пов'язаних з життям та матеріальним становищем студентів на західних землях України впродовж 1921–1926 рр.

Ключові слова: західні землі України, "Профорус", "Товариство української молоді" (Нью-Йорк), студентство, аплікація.

Досліджена проблема є надзвичайно актуальною, оскільки дає змогу проаналізувати матеріальний стан студентства на території західних земель України у 1921–1926 рр. та простежити низка допомогових акцій, що відбувалися з боку української профспілкової студентської організації "Профорус" та інших товариств за кордоном для покращення стану української молоді та задоволення їх потреб.

Мета статті – дослідити участь української профспілкової студентської організації "Профорус" у покращенні матеріального становища українського студентства.

Основні завдання наукової публікації обумовлені аналізом резолюцій, інструкцій, зобов'язань та економічних звітів, виданих "Профорусом", що стосувалися матеріального стану студентства та надання допомоги останнім.

Хронологічні рамки статті охоплюють 1921–1926 рр., час коли "Профорус" активно діяв у зазначений період.

Певні аспекти досліджуваної проблеми проаналізовано науковцями. Зокрема ті, що стосуються власне загального стану студентства є висвітлені в книзі З. Книша "Становлення ОУН"[12]. Також стан та частково матеріальне становище української молоді у 1921–1926 рр. на території Східної Галичини детально описано у статті О. Мазурок [13]. Однак більша частина матеріалів знаходиться в Центральному державному історичному архіві України у м. Львові, що становлять джерельну базу статті [1–9].

Аналізуючи історіографічні праці і джерельну базу наукової проблематики, приходимо до логічного висновку про те, що досліджувана тематика на сьогодні ще не стала об'єктом комплексного вивчення науковцями.

Аналізуючи історіографічні праці і джерельну базу наукової проблематики, приходимо до логічного висновку про те, що досліджувана тематика на сьогодні ще не стала об'єктом комплексного вивчення науковцями.